

DERINIMO PAŽYMA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS IŠVADOS DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKSLO IR STUDIJŲ ĮSTATYMO NR. XI-242 53 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-1507

Ministerijos, Vyriausybės įstaigos ir kt. organizacijos	Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie priimtas, nepriimtas ir iš dalies nepriimtas pastabas ir pasiūlymus
Lietuvos studentų sąjunga	<p>2. LSS atlikta studentų apklausa parodė, kad dažnai praktikos metu studentų atliekamos funkcijos ir atsakomybės prilygsta toms, už kurias įstaigoje dirbantys asmenys gauna finansinį atlygį. Neretai praktikantų vadovai / mentoriai naudojami studentais ir jiems liepia atlikti jų darbą už juos. LR Konstitucijos 48 str. 1 d. įtvirtintas principas, kad kiekvienas žmogus turi teisę gauti teisingą apmokėjimą už darbą. Argumentas, kad studentai atliekantys praktiką neturi visų reikiamų kompetencijų, žinių, įgūdžių ir gebėjimų yra klaidingas, nes ir naujas darbuotojas dažnu atveju neturi 100% kompetencijų atlikti savo darbo (dėl skirtingų darbo vietos reikalavimų ir įmonės procedūrų) dėl to jis yra apmokomas ir už tai gauna atlygį. Dėl šios priežasties negalima diskriminuoti studentų, nemokant jiems atlygio ar kompensacijų už patirtas išlaidas. Europos Parlamentas, skatindamas užtikrinti veiksmingą ir geros kokybės Jaunimo garantijų iniciatyvos įgyvendinimą, 2020 m. spalio 8 d. priimtoje rezoliucijoje pasmerkė neapmokamos praktikos, stažuotės ir pameistrystės atvejus, kaip išnaudojančius ir pažeidžiančius žmogaus teises, bei paragino imtis sprendimų, siekiant įtvirtinti sąžiningo atlyginimo principą. Be to, pozicijoje raginama sukurti teisinius instrumentus, kad praktikos būtų apmokamos LRS IKD Tyrimo skyriaus (https://www.lrs.lt/sip/getFile3?p_fid=30_258) analitinėje apžvalgoje rašoma, kad Tarptautinė darbo organizacija ragina šalių Vyriausybės reglamentuoti praktikos, stažuotės,</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Studentai praktiką atlieka pagal praktinio mokymo sutartis, sudarytas tarp įmonės, įstaigos, organizacijos ir studento bei aukštosios mokyklos. Atkreiptinas dėmesys, kad studentai praktiką atlieka pagal studijų programas, kurioms įgyvendinti, vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 4 straipsnio 25 dalimi, numatomi visi reikalingi ištekliai, įskaitant ir finansinius.</p> <p>Studentų praktika yra studijų programos dalis, todėl negali būti prilyginama darbo santykiams, kai už darbą apmokama Lietuvos Respublikos darbo kodekso ir jį įgyvendinančių teisės aktų nustatyta tvarka. Studentai, atliekantys praktiką, negali būti prilyginami atitinkamose darbo vietose dirbantiems asmenims.</p> <p>Pažymėtina, kad studentai, atliekantys praktiką, neturi visų reikiamų kompetencijų, žinių, įgūdžių ir gebėjimų konkrečiai pareigybei nustatytoms funkcijoms atlikti. Studentų praktikos paskirtis nėra teikti pridėtinės vertės turinčias funkcijas konkrečiai pareigybei, bet sudaryti sąlygas studentui įgyti praktinių įgūdžių su jo studijų programa susijusioms galimo darbo funkcijoms bei įgyti pirminės darbo patirties.</p> <p>Įvertinant tai, kad studentai praktikos vietoje objektyviai negali atlikti pareigybei reikalingų funkcijų, teiginys, kad studentai turi teisę gauti teisingą apmokėjimą už darbą, nėra pakankamai pagrįstas.</p> <p>Aukštoji mokykla yra atsakinga už tai, kad studentų praktika, būdama studijų programos dalimi, padėtų įtvirtinti studento žinias, kompetencijas ir gebėjimus, pritaikant jas ir tobulinant praktinėje veikloje. Tokia studijų forma turi suteikti studentams galimybę</p>

	pameistrystės teisinius santykius ir prižiūrėti atitinkamų reguliavimo priemonių įgyvendinimą. Pabrėžiamas poreikis užtikrinti, kad nemokamu praktikantų darbu nebūtų pakeičiamas darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių atlyginimą, darbas.	papildyti teorinį mokymąsi su karjera susijusia patirtimi užtikrinant, kad praktiką atliekančio studento veikla nebūtų pakeičiamas darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartį, darbas.
	4. LSS pasisako už tai, kad preliminarus skaičiavimas būtų atliktas. Sąjungos nuomone, tai yra svarbus aspektas, siekiant įvertinti galimas Valstybės išlaidas ir pagal tai koreguoti įstatymo projektą, jeigu to prireiktų.	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Akivaizdu, kad Įstatymo projektui įgyvendinti reikėtų papildomų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų, kurių poreikio nebūtų galima tiksliai apskaičiuoti, nes studijų programos, praktikos pobūdis, trukmė, kt. yra labai skirtingi, todėl nepakaktų pagrindimo tinkamai argumentacijai.</p> <p>Pažymėtina, kad net ir preliminariam lėšų poreikiui apskaičiuoti prireiktų atlikti analizę apie kelerių pastarųjų metų studentų praktikos vietas; studentų, kuriems aukštoji mokykla darbą įskaitė kaip praktiką, skaičių; duomenis, kokiose pareigybėse studentai buvo įdarbinti ir kokį vidutiniškai atlygį gavo.</p>